Friesland bedoelde Ds. v. Kasteel te geven, en dan ook weer niet van hetgeen in alle kerken van Friesland waar het tot doleantie kwam, is voorgevallen.

Maar waar hij zich dus tot Kollum beperkt, deelt hij tevens, zij het ook in „eenige stippellijnen" zooals hij het noemt, een en ander mee van de uitbreiding der beweging in de beide eerste jaren in Friesland.

Ook van wat onder leiding van „Vader" Ploos te Reitsum, van Dr. Wagenaar te Heeg, van Ds. Sikkel te Hylaard, van Ds. Langhout te Anjum is gedaan, wordt er door hem verhaald.

Voor vijf-en-twintig jaren heeft zeker allereerst belang voor Friesland, het zijn bladzijden uit de geschiedenis der Friesche kerken, maar wijl het in beginsel dezelfde strijd was die toen ook in heel het land werd gestreden, heeft het ook belang voor onze Gereformeerde kerken buiten Friesland.

Ja, ik ga nog verder.

Dr. A. Kuyper heeft, eenige jaren vóór de Doleantie, van de toenmalige Chr. Gereformeerde Kerk geregd, dat zij was „een doleerende kerk van al te vaste formatie".

Het wil mij voorkomen dat van onze Kerk, ook na de „vereeniging" of „samensmelting", ten opzichte van haar actie op de Ned. Herv. Kerk, hetzelfde kan worden gezegd.

„Het is een dag van goede boodschap en wij zwijgen stil".

Daarom zou ik zoo wenschen, dat het woord hetwelk onze Van Kasteel in zijn Voor vijf-en-twintig jaren doet hooren, ook ter oore kwam van de Gereformeerden in de Ned. Herv. Kerk.

Ook voor hen is het boekje van belang.

Het is een getuigenis.

Op p. 5 schrijft v. Kasteel omtrent de Hervormden vóór de Doleantie: „Het getuigenis der Gescheiden broeders werd in de kringen der Hervormden, zoo het er al in doordrong, bevooroordeeld aangehoord. Toen zat het in het bloed: „nooit afgescheiden worden."

En al weet ik ook wel dat het bij velen in later dagen, zooals v. Kasteel zegt, „een dogma schijnt te zijn geworden": „nooit doleeren", toch ontslaat dit niet van den plicht om te blijven getuigen.

En eindelijk, dit naar zijn omvang zoo geringe, maar naar zijn inhoud zoo voorname boekje zal ook van belang blijken voor den historicus, die eenmaal een geschiedenis van de Doleantie der 19e eeuw ten onzent zal schrijven.

G.

Vereenigingsleven.

DJOGJAKARTA.

Zal het jaarverslag eener vereeniging bij het publiek, tot hetwelk het zich richt, belangstelling voor den arbeid der betrokken vereeniging wekken, dan moet alles in het werk gesteld worden om de menschen er toe te brengen, het verslag te *lezen*.

Dit kan men niet voornamelijk daardoor bereiken, dat het verslag belangwekkend gesteld is, want daarmee alléén brengt men niet veel menschen er toe, een jaarverslag in te kijken. Vooral hen, die gewonnen moeten worden voor een zaak, moet men tot lezen trachten te bewegen door hun een stuk in handen te geven, dat in een aantrekkelijk kleed gestoken is, dat er van binnen en van buiten frisch en prettig uitziet.

Verstaan wordt dit klaarblijkelijk door degenen, die te zorgen hebben voor de verslagen van den Christelijken arbeid te Djogjakarta, over welken wij hier iets wenschen te zeggen. Zoowel het verslag van het comité van bijstand voor de „Koningin Wilhelminaschool" te Djogjakarta als dat van de vereeniging „Dr. Scheurer's hospitaal" ziet er uiterst smaakvol uit, zonder dat men zeggen kan, dat ook maar in de minste of geringste mate overdaad in het spel is; slechts één plaat siert elk dier verslagen.

We zouden trouwens ook uit anderen hoofde deze beide verslagen velen vereenigingen ten voorbeeld willen stellen, en wel hierom, dat bij deze verslagen steeds zoo groote spoed betracht wordt; wat zeer aan de belangstelling, welke ze te wekken bedoelen, ten goede moet komen, hetgeen echter door de meeste vereenigingen niet begrepen schijnt te worden.

Dit woord van hulde wegens betrachten spoed geldt met name hen, die zorg hadden te dragen voor het verslag van de vereeniging

Dr. Scheurer's Hospitaal,

welk verslag loopt van 1 Sept. 1910 tot 1 Sept. 1911, en dus door zijn actualiteit zeer bekoort, zoowel als door zijn prettig lezenden inhoud, gelijk ieder zal moeten erkennen, die het ter lezing opneemt.

Het is het vijftiende jaarverslag, dat ons hier geboden wordt. In dat feit vindt de verslaggever reden om eens een terugblik te geven. En dan ziet hij cijfers als van 2500 leden en *f* 1600 inkomen over het eerste boekjaar, welke cijfers niet dan met een groot gevoel van dankbaarheid gesteld kunnen tegenover die van de laatste jaren, zijnde in ronde cijfers: 230 afdeelingen met 8000 leden en een jaarlijksch inkomen van 9 à 10,000 gld.

Wat het laatste boekjaar betreft, dat leverde op een netto bedrag van *f* 9403 30, hetwelk aan den kerkeraad van Amsterdam kon worden afgedragen. Dit bedrag, hoe mooi ook op zich zelf en hoe kloek ook, als het vergeleken wordt met de aanvangscijfers van voor 14 jaar, geeft echter toch een angstig gevoel van verslappende belangstelling en dalende activiteit bij de afdeelingen, zoo men in aanmerking neemt, dat deze netto opbrengst van den arbeid der vereeniging *f* 2814,15 blijft beneden de som, die over het vorig boekjaar vermeld kon worden.

In verband hiermede is het niet overbodig, tot meerderen ijver en meerdere offervaardigheid door het Petronella-hospitaal aan te sporen. In zoover achteruitgang is ingetreden omdat meer dan één afdeeling „voor eigen zending is gaan werken", gelijk het verslag vermeldt, is het inderdaad gewenscht, met het verslag op te merken, dat het weinig nut heeft, zijn gaven aan het zendingshospitaal te onttrekken om die aan eigen zending te geven, daar het juist dit hospitaal is, dat zóó groote beteekenis heeft voor al de zendingsterreinen der Gereformeerde kerken, dat het opzeggen van steun aan Dr. Scheurer's inrichting, om beter voor eigen zendingspost te kunnen werken, zeker niet verstandig is.

„Waar" — zoo vraagt de verslaggever — „zouden de missionaire predikanten hun medische helpers vandaan krijgen, en hoe zou Dr. Van Stokkum zijn hospitaal te Poerbolinggo kunnen openen, indien Dr. Pruys niet bijzondere aandacht schonk, en groote moeite besteedde, aan de opleiding van inlandsche verpleegers, waarvoor Jogja de beste gelegenheid geeft, o.a. door de aanwezigheid van twee Europeesche geneesheeren en twee Europeesche hoofdverpleegsters? Moet er dan nog op aangedrongen worden, dat álle kerken, óók die een eigen hospitaal hebben, of oprichten zullen, toch blijven steunen het ziekenhuis te Djokjakarta?"

Toch — behoeft het wel gezegd te worden? — is het niet het klagen, dat in het verslag den boventoon heeft, maar gaat boven alles uit de toon van dank, die gehoord wordt. En die danktoon geldt dan, onder meer, met name het heugelijke feit, dat Solo, hetwelk zoo'n veel vrucht belovend arbeidsveld oplevert, eindelijk voor de zending geopend is. In de kringen der zending is een kreet van vreugde over dat feit opgegaan, en de vrienden van de vereeniging „Dr. Scheurer's Hospitaal" stemmen met dien jubel in, al zal er, menschelijkerwijs gesproken, dan ook niet aan te ontkomen zijn, dat ook in Solo hooge eischen zullen gesteld worden aan de medische zending, die ook dáár den pioniersarbeid zal moeten doen, het vertrouwen voor de zending zal moeten winnen.

Evenals het tot dusver besproken verslag, draagt het stempel der actualiteit het verslag van het comité van bijstand voor de

„KONINGIN WILHELMINA SCHOOL"

te Djogjakasta, welk verslag, loopende tot 30 Juni 1911, zoodat het ons vrijwel doet zien, hoe de stand van zaken op 't oogenblik is, reeds medio Sept. verscheen. Ook dit verslag ziet er uitnemend uit, bijzonder smaakvol; men kan zien, dat ook hierover een zorgzame en zorgvuldige hand gegaan is.

Maar als men eenmaal aan het lezen gaat, vergeet men spoedig het uiterlijk, daar men, of men wil of niet, bekoord wordt door den inhoud, met name wanneer het oog, bij het opslaan van het boekske, valt op de kleine stukjes proza van de hand van Mej. Banga, de onderwijzeres, die in 1910 het vaderland verliet om aan genoemde school geplaatst te worden.

Prachtig geschreven is wat we van deze dame opgenomen vinden in het verslag, en de verwachting van den verslaggever schijnt volkomen gerechtvaardigd, dat Mej. Banga zou geworden zijn een Christelijke schrijfster over Indië, „een heerlijke arbeidskracht op een terrein, dat nog zoo goed als geheel braak ligt." Hoe gaarne zouden we het een en ander uit haar schetsjes overnemen, maar de plaatsruimte laat dat niet toe, en we moeten dus volstaan met er op te wijzen, van hoe groote beteekenis het is voor een „Christelijke school voor meisjes uit den Javaansche adelstand", dat er onderwijzeressen van zoo hooge literaire bekwaamheid aan verbonden kunnen worden.

Zij, die zulk een keuze doen, geven blijk te verstaan wat Indie behoeft, en we kunnen het dan ook verstaan, hoe verpletterend het voor hen was, te moeten vernemen, dat mej. Banga 29 April 1911 te Poerbolinggo aan de typhus overleed, en welk een tegenslag dit overlijden beteekende voor de zich gunstig ontwikkelende school. Gelukkig, dat mej. C. M. E. Kuyper, die in Indië vertoeft, zich opmaakte om mej. Wellensiek tijdelijk bij te staan, reeds voordat een telegraphisch verzoek uit Nederland om zulks te doen haar bereikte.

Thans is men er reeds in geslaagd, een tweede onderwijzeres te vinden, die bereid is, de plaats van mej. Banga in te nemen. Maar, nu daargelaten, dat een verlies, hetwelk men in het heengaan van een persoon lijden kan, vaak niet ten volle vergoed kan worden door een plaatsvervanger en opvolger, al vervult die zijn taak ook even voortreffelijk, is met de benoeming van mej. P. A. M. Merwart deze aangelegenheid voor het comité niet afgedaan.

„Wij hebben u" — zoo toch lezen we in het verslag — „van den zegen onzer school verteld; wij hebben u ook haar nood op 't hart gebonden Wij staan opnieuw voor de noodzakelijkheid om *f* 1000 te moeten uitgeven voor de uitzending eener tweede onderwijzeres. En eveneens staan wij voor de noodzakelijkheid, een nieuwe school te gaan bouwen. Wij kunnen dit niet langer ongedaan laten. Al rijzen de bezwaren bergenhoog — er is ook een geloof, dat bergen verzet. Als God ons werk zoo zegent, dan mag onze traagheid geen enkele belemmering aan dien zegen in den weg leggen. Dan staan wij voor een heilig *moeten*. Dan vragen wij niet langer: kan het? — dan zeggen we: het moet, want God wil het".

Officieele Berichten.

Classis Gorinchem.

Opgaven voor het agendum der classicale vergadering, die op den tweeden Woensdag der volgende maand staat gehouden te worden, zende men uiterlijk 16 dagen te voren in.

Namens den raad van de Gereformeerde Kerk van Gorinchem,
C. Lindeboom, *praeses.*
J. den Boeft, *scriba.*

Gorinchem, 2 Oct. 1911.

Classe Gouda.

De eerstvolgende classicale vergadering zal D. V. op Dinsdag 6 Nov. gehouden worden te Gouda.

Punten voor het agendum worden uiterlijk tot 21 Oct. ingewacht bij den eerstondergeteekende.

Namens de roepende kerk,
Ds. J. L. Jaspers, *praeses.*
A. Rietveld, *scriba.*

Moordrecht, 6 Oct. 1911.

De Kerkeraad der Gereformeerde Kerk van Venlo bericht bij deze, dat ingevolge besluit van de Classis 's Hertogenbosch, de geheele provincie Limburg tot de Kerk van Venlo behoort. Het is hem bekend, dat meerdere leden der Geref. Kerk in deze provincie wonen, die geen attestatie hebben ingeleverd. Om zich naar eisch van zijn taak te kwijten, behoeft de Kerkeraad de medewerking van alle belanghebbenden. Daartoe worden allen, die zich reeds in deze provincie vestigden en tot heden in gebreke bleven hunne attestatie in te zenden, beleefd uitgenoodigd, daaraan te voldoen. Ook wordt de hulp ingeroepen van de verschillende Kerkeraden en de ouders van jongelui, die zich van elders in Limburg vestigen, het opvragen van attestatie, en het inleveren bij den Kerkeraad alhier, in de hand te werken. Denk daarbij ook aan de jongelingen, die als soldaat in een der Limburgsche garnizoenen worden ingedeeld. Geef bij het aanvragen van attestatie niet ten antwoord: „Gij krijgt daar toch geen bezoek, blijf hier maar ingeschreven." Door aan ons verzoek niet te voldoen, blijven meerderen verstoken van eenig kerkelijk meeleven, en den omgang met andere belijders des Heeren. Men meent soms geheel alleen te staan, terwijl op korten afstand broeders en zusters in den geloove woonachtig zijn. Bovendien veroorzaakt men zich zelf en den betrokken Kerkeraden moeilijkheden, wanneer bij vertrek naar elders een attestatie gevraagd wordt, terwijl men reeds eenige jaren buiten het opzicht van den Kerkeraad geleefd heeft, waar men als lid staat ingeschreven. De Kerkeraad verwacht de medewerking van allen die hem hierin behulpzaam kunnen zijn; het betreft het heil van zielen, die, vooral in een omgeving van on- en bijgeloof, aan zoovele slingeringen onderhevig zijn.

Geve God, dat, door aller medewerking, de eerste Geref. Kerk in Limburg in deze tijden, moge dienen tot heil van zondaren, en bovenal tot eer van 's Heeren naam.

Namens den Kerkeraad der Geref. Kerk te Venlo
G. J. Koerselman, scriba.

Venlo, October 1911.

Het adres van den Kerkeraad is: Ds. H. Dekker, Puteanusstraat, Venlo.

Kort verslag van de vergadering der classe Utrecht, gehouden op 6 September 1911.

Ds. Breukelaar opent, namens de roepende kerk, de vergadering op de gebruikelijke wijze.

De credentiebrieven worden nagezien en in orde bevonden. Wegens afwezigheid van den dienaar had de kerk van Amerongen een diaken afgevaardigd. De redenen gehoord, wordt aan dezen afgevaardigde keurstem verleend, zoo ook aan den afgevaardigden diaken van IJsselstein.

In het moderamen hebben zitting: Ds. Drost als praeses, Ds. Visser als scriba en Ds. Buitenhuis als assessor.

De notulen worden gelezen en goedgekeurd.

In zake de aanvrage van een uit het ambt gezetten dienaar wordt deputaten opgedragen de eerstvolgende vergadering met een volledig advies te dienen.

Ds. Buitenhuis brengt verslag uit van de vertegenwoordiging der classe bij het jubileum van Ds. Bolwijn, op Vrijdag 2 September, die vele blijken van waardeering en belangstelling van verschillende zijden mocht ontvangen. De vergadering geeft blijk van hare hartelijke belangstelling in dezen, door den jubilaris toe te zingen Ps. 134 : 3.

Het onderzoek naar art. 41 K. O. heeft plaats. Enkele kerken vragen en ontvangen advies. De broeders Bolwijn, Drost en Jan van Zanten worden benoemd tot onderzoek van den staat der zaken te Wijk bij Duurstede.

Benoeming van deputaten voor 1912 heeft plaats: Tot kerkvisitatores, Ds. Bouma en Ds. Buitenhuis als primi; Ds. Fernhout en Ds. Verhoef als secundi; voor vacatuurbeurten en bezwaardiensten, Ds. Buitenhuis, sec. Ds. van Nood; voor examina, Ds. Klaarhamer en Ds. Fernhout, sec. Ds. Breukelaar en Ds. Verhoef; tot class. quaestor, broeder G. J. van Arkel; voor hulpbehoevende kerken, Ds. Buitenhuis, sec. Ds. Bouma; voor emeriti predikanten, pred. weduwen en weezen, Ds. Breukelaar, sec. oud. Fukkink; voor de zending in saamwerking met Utrecht, Ds. Bolwijn, sec. oud. Jan van Zanten; voor de class. zendingsgelden, Ds. W. Schoch; voor de collecten voor de Vrije Universiteit en Theol. School, Ds. Verhoef; tot consulent in tusschentijds ontstane vacaturen, Ds. Fernhout, sec. Ds. Drost; archivaris, Ds. Klaarhamer; tot nazien van het archief, Ds. Visser en broeder A. Fukkink.

De vacatuurbeurten worden geregeld: Benschop zal in October gediend worden door Ds. Visser; Lopik in October door Ds. Buitenhuis, in November door Ds. Fernhout; Vleuten in September door Ds. Bouma, in October door Ds. van Nood; IJsselstein in September door Ds. Bolwijn, in October door Ds. Schoch; Zuilen in September door Ds. Drost, in October door Ds. Breukelaar, in November door Ds. Verhoef; Wijk bij Duurstede door Ds. Bolwijn en Ds. Bouma.

Het persverslag wordt gelezen en goedgekeurd.

Ds. Buitenhuis gaat voor in dankgebed. De praeses sluit de vergadering.

In naam der classe,
H. Buitenhuis, *h. t. assessor.*

Buitenland.

Duitschland. Uit den Gereformeerden bond.

In Duitschland bestaat sedert een 28 jaar een „Gereformeerde bond". Het is eene vrije vereeniging, staande op den grondslag van den Heidelberger Catechismus, welke ten doel heeft het eigenaardig karakter der Gereformeerde kerk te handhaven en er voor te arbeiden, dat de genadegaven, aan die kerk geschonken, gewaardeerd en ontwikkeld worden. Deze bond bestaat uit kerkelijke lichamen of liever kerkengroepen, plaatselijke kerken, vereenigingen en afzonderlijke personen. Er zijn vier kerkengroepen bij den bond aangesloten: de Synode der Geref. kerken in Oost en West-Pruisen, de Synode der Geref. kerken in rechts Rijn Beieren, het consistorium Straatsburg, de confederatie van Geref. gemeenten in Neder-Saksen, te zamen 29 kerken omvattend. Bovendien zijn nog 55 plaatselijke kerken aangesloten en 9 vereenigingen. De gemeenten hebben tezamen 282,190 zielen. Een bond, bestaande uit kerkengroepen, kerken, vereenigingen en afzonderlijke personen, is zeker iets vreemds. Op den duur zal het daarom noodig blijken, dat de organisatie veranderd worde, maar men is daar nog niet aan toe. In elk geval kan men den Gereformeerden bond niet eene kerkelijke vergadering noemen. Maar dit neemt niet weg, dat de Gereformeerden in Duitschland in den bond een vereenigingspunt hebben. Door dien bond worden zwakke kerken gesteund; hij bestuurt een Calvijn-fonds en hij geeft de *Reformirte Kirchenzeitung* uit.

Rusland. Een Luthersch predikant veroordeeld.

Dat het keizerlijk manifest waarbij aan alle Russen vrijheid van conscientie verleend werd, steeds meer tot een doode letter wordt, blijkt uit het volgende:

De familie Pauker was een 10 jaren geleden van de Luthersche Kerk tot de Russische Staatskerk overgegaan. Na den dood van haren man wenschte de weduwe, dat haar kinderen weder tot de Luthersche Kerk terug zouden keeren. Daar deze kinderen nog minderjarig waren, schreef de predikant der Luthersche Kerk, tot welke de weduwe zich gewend had, hen in het lidmaten boek zijner gemeente. De moeder begaf zich tot den naastbij wonenden priester der Russische Kerk, om hem mede te deelen dat zij hare kinderen tot de Luthersche Kerk had doen wederkeeren. De priester gaf op deze mededeeling geen antwoord; maar toen de weduwe later hare meedeeling onder getuigen had herhaald, verklaarde hij zich daarbij neder te leggen. Daarna heeft de Luthersche predikant in het voorjaar van 1909, toen de zoon der weduwe 16 jaar oud geworden was, dezen „bevestigd", niet als iemand die tot de Luthersche Kerk overging, maar als lid zijner gemeente. De Russische priester klaagde daarop den Lutherschen predikant bij de rechtbank aan. Voor de rechters verklaarde deze, dat hij op grond van het keizerlijk manifest den minderjarige als lid der Luthersche Kerk had ingeschreven, en hem, volgens de kerkelijke wet, eerst dan „bevestigd" had, toen deze den voorgeschrevene leeftijd bereikt had, zoodat hij meende niet tegen de staatswet gezonnigd te hebben. De rechtbank heeft nu, trots het Octobermanifest van den Czar, waarin aan al zijne onderdanen vrijheid van conscientie verleend wordt, den predikant tot 20 roebels boete of 6 dagen arrest veroordeeld en hem tevens voor 6 maanden in zijn dienst geschorst.

Japan. Een aan de Chr. religie vijandige strooming.

Het is nog niet lang geleden, dat men bijna in elk Christelijk blad, wanneer er over Japan geschreven werd, lezen kon, dat een krachtige deur geopend was om aan het Japansche volk het Evangelie te brengen. Het scheen ook aldus te zijn. Doch er is verandering gekomen. Een strooming openbaart zich, welke het Christendom bepaald vijandig gezind is, en dat niet onder het volk, maar in regeeringskringen.

Onlangs werd de Japanner die aan het hoofd stond van een samenzwering tegen den Mikado, terecht gesteld. Ofschoon de ter dood gebrachte een boek schreef, waarin hij trachtte aan te toonen, dat Jezus Christus nooit bestaan heeft, werd toch het feit dat een anarchistisch streven in Japan openbaar werd, toegeschreven aan den invloed van het Christendom. Dientengevolge is de regeering er op bedacht geworden om een religieuzen geest onder het opkomend geslacht aan te kweeken. Schoolkinderen worden nu in de heiligdommen der verschillende plaatsen gebracht voor de vereering van voorouders, en het schijnt dat het oude bijgeloof weder gaat herleven. Tot hiertoe had de regeering de ongodisterij bevorderd; zij kwam door de anarchistische samenzwering tot de overtuiging, dat zij een verkeerden weg bewandelde, en nu gaat zij de valsche religie van het vereeren der voorouders bevorderen. Het is te denken, dat de Christelijke zending hierdoor bemoeilijkt wordt; vooral de Zondagsschool ondervindt dit. Als de regeering van Japan een vijandige houding tegenover de zending aanneemt, zullen andere volken volgen. Dat er veel gebed zij voor den arbeid in het koninkrijk Gods! Wellicht is de tegenstand die zich begint te openbaren, noodig, om hen, die gedacht hebben dat als het Oosten de Westersche beschaving overnam, het ook geneigd zou zijn het Christendom uit het Westen aan te nemen, te overtuigen, dat een volk dat in het heidendom verzonken ligt, niet zoo maar voetstoots te bewegen is om het Christendom aan te nemen. De geschiedenis van de kerstening der natiën leert dit wel anders.

Gemengd Nieuws.

De Amerikaan Morgan kocht een brief van Luther op een auctie voor de som van pl.m. *f* 60.000. Op dezelfde auctie werden brieven van Rubbene en Raphael verkocht, maar die konden slechts *f* 1300 opbrengen.

Parijsche bladen gaven hunne verwondering te kennen over het feit, dat aan het handschrift van een hervormer op Godsdienstig gebied meer waarde gehecht werd dan aan dat van werkelijk groote mannen.

De brief, welke aan Keizer Karel V gericht werd, behelst de verklaring, dat de reformator zich onder alle omstandigheden den Keizer gehoorzaam wilde betoonen, behalve in de dingen die het eeuwige leven betreffen. Hij is bereid tot elk offer, behalve dat van Gods Woord, waardoor wij het leven hebben. »In de dingen van het eeuwige leven wil de Heere niet, dat wij ons aan een ander onderwerpen. Hij verlangt dat allen en alles onder Hem alleen zal staan. Dit geloof, deze onderwerping aan Hem is de ware dienst en de ware aanbidding, die wij aan geen schepsel mogen toebrengen. Als men op menschen bouwt in zaken die de eeuwige zaligheid betreffen, dan geeft men aan het schepsel de eer die men aan God schuldig is,« zoo schrijft Luther.

De heer Morgan heeft dit belangrijke historische document den Duitschen Keizer ten geschenke aangeboden, en deze heeft het aan het Luther Museum te Wittenberg afgestaan.

Matt. 24:36. Chicago bladen vermelden, dat Harry L. Burnette en John Taylor, volgelingen van wijlen John Alexander Dowie, ter griffie van het kantoor van den county ontvanger van registratie hebben gelegd een verklaring, waarin geregd wordt dat de tweede komst van Christus zal plaats hebben in Nov. 1912.

»Nog voor het jaar 1912 ten einde spoedt, zoo luidt het stuk onder anderen, zal Jezus Christus, de Zone Gods, opnieuw van zijn eeuwigen troon nederdalen om te onderwijzen, het evangelie der zaligheid te prediken en de kranken te genezen.

De Christus zal geopenbaard worden te Zion City, gebouwd door Gods Elia, als 'n toebereiding van den weg voor allen die zijn komst verwachten«.

Volgens M. Burnett's verklaring zal Christus 434 jaren op aarde vertoeven, gedurende welken tijd al de stammen Israels van de vier winden des hemels zullen vergaderd en vereenigd worden tot een eenig koninkrijk en Christus steden zal bouwen over den ganschen aardbodem, volgens het model vervaardigd door Dowie, Zion City. De herbouwing van den tempel en de stad Jeruzalem zal Christus' werk op aarde voltooien.

Het stuk eindigt met de vermaning aan alle volgers van Zion om zich te vereenigen achter den Koning, wanneer Hij komt.

Wij zien hierin niet anders dan een poging om voor de stichting van Dowie opnieuw reclame te maken. Het zijn de laatste stuiptrekkingen van eene beweging, die ten doode opgeschreven is.

Winckel.

Voor Kinderen.

GELOOF EN MOED.

V.

Nieuwe dingen.

De bisschop hoorde kalm en zwijgend de boodschap aan, en zei ten slotte tot den brenger alleen:

„Ge kunt gaan".

Toen de man weerkwam, en vertelde hoe 't gegaan was, begreep de leeraar van Haughton, dat het zwijgen van Dr. Barnes 't bewijs was van diens toestemming, en weldra vertrok Gilpin dan ook naar Northumberland, waar hij een poos bleef.

Toen hij, teruggekeerd, weer op zijn studiekamer kwam, vond hij daar een brief met het bisschoppelijk zegel. Hij las het geschrift en.... toen het uit was, wist hij, dat hij in zijn ambt als leeraar was geschorst. Zijn reis naar Northumberland, juist op den tijd dat de bisschop hem noodig had, werd beschouwd als verzet tegen de „geestelijke overheid", en tot straf mocht hij de gemeente tijdelijk niet dienen. Zulke dingen zouden bij ons onmogelijk zijn, doch de Engelsche Staatskerk heeft, gelijk de Roomsche, een inrichting die strijdt met Gods Woord. En dan wordt veel mogelijk, dat verkeerd is, wijl menschengezag heerscht.

Zoo mocht dan Gilpin vooreerst zijn leeraarsambt niet vervullen, en kwam een ander den eersten Zondag den dienst waarnemen. De deken schikte er zich in. Hij hoopte spoedig Dr. Barnes te spreken, die, zooals hij wist, niet kwaad, maar zwak van karakter was. Dan zou alles wel in orde komen, zoo althans de kanselier geen spaak in het wiel stak.

Eer hij het verwachten kon reeds, kreeg de leeraar, naar zijn wensch, den bisschop te spreken.

Kort na den eersten brief, kwam er namelijk een tweede, namens den bisschop door den kanselier geschreven. Deze berichtte, dat er over een paar dagen een groote vergadering van alle leeraars uit het bisdom zou plaats hebben, en dat ook Gilpin, al was hij geschorst, geroepen werd daar te komen. Ook nu besloot hij te gehoorzamen.

Op den bepaalden dag was de deken van Haughton aanwezig. Al de leeraars waren in de kerk bijeen, waar straks als gewoonlijk zou gepredikt worden. Zoodra hij kwam, werd hem gezegd, dat de bisschop hem dadelijk wenschte te spreken.

Tegen alle verwachting, betoonde Dr. Barnes zich bijzonder vriendelijk. Hij groette Gilpin recht hartelijk, alsof er niets gebeurd was, en zei toen eensklaps:

„Waarde heer, gij moet hedenmorgen voor de vergadering prediken".

Gilpin wist niet wat hij hoorde. Hij was begrijpelijkerwijs geheel verbluft en kon alleen zeggen:

„Maar ik ben immers geschorst. Hoe kan ik dan voor de vergadering optreden?"

„O, wat dat betreft", antwoordde de bisschop, wellicht gevoelende dat hij den vorigen keer te ver was gegaan, „beloof ik u, als ge toestemt, de schorsing onmiddellijk in te trekken".

„Maar ik ben geheel onvoorbereid", bracht Gilpin weer in.

„Een goed prediker moet altijd voorbereid zijn", antwoordde Dr. Barnes kalmpjes, en vergetende hoeveel op dit punt aan hem zelf ontbrak.

Gilpin begreep, dat verder tegenstribbelen weinig baten zou.

„Met 's Heeren hulp zal ik het beproeven", sprak hij, „en vraag alleen mij nog een oogenblik te mogen afzonderen". Dit werd gaarne toegestaan.

Weldra verscheen de leeraar van Haughton in de kerk, die tamelijk gevuld was. Hij wist, dat hij een moeilijke taak zou hebben, daar zijn hoorders allen zelf predikers waren. Bovendien bemerkte hij, dat eenigen papier en pen bij zich hadden en gereed waren, zijn woorden op te schrijven. Doch Gilpin sterkte zich in den Heere, die hem in nog wel moeilijker omstandigheden steeds had ondersteund en uitgeholpen. Zijn uitkomen voor de waarheid, zijn ijveren tegen het kwade, zijn opkomen voor het goede, hadden hem vele vijanden bezorgd, ook onder zijn ambtsgenooten, die slechts in schijn de waarheid aanhingen, doch in hun hart niet neigden tot den dienst des Heeren. Zij loerden op een gelegenheid om den deken ten val te brengen. Dat hij geschorst was, had hen verblijd. Zij hoopten nu in zijn woorden iets te vinden, dat grond gaf hem te beschuldigen, en zoo zijn afsetting te bewerken. Gilpin begreep dat zeer goed, al deed het hem genoegen, ook een aantal zijner vrienden aanwezig te zien.

Waarover de prediking liep, wordt ons niet gemeld, maar wel, dat zij hoogst ernstig was. De geleerde hoorders luisterden met volle aandacht, ook Dr. Barnes. Toen Gilpin's oog op dezen laatste viel, bedacht hij, hoe nalatig de bisschop was in het besturen der zaken, hoe hij zijn verantwoordelijkheid niet scheen te gevoelen, en ook, hoe hij geen acht had gegeven op alle wenken en vermaningen daaromtrent. Zoo besloot Gilpin dan plotseling tot een stouten stap. Aan het einde der leerrede, richtte hij zich onverwacht rechtstreeks tot den bisschop met deze woorden:

„Thans is het tot u, eerwaarde vader, dat ik mij gedrongen voel te spreken."

Dr. Barnes zag verwonderd op. De aandacht werd in heel de vergadering ten hoogste gespannen. Vriend en vijand spitste de ooren op wat volgen zou.

BRIEFWISSELING.

Over een paar weken hopen we weder eenige vragen te behandelen.

. . . . ? Nog altoos wachten we vergeefs opgaaf van naam. De vraag blijft dus liggen.

Hoogenbirk.

INGEZONDEN STUKKEN.

(*Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie*)

Hooggeachte Redactie!

Mag ik U beleefd plaatsing van onderstaande versoeken, waarvoor bij voorbaat mijn dank:

Broeders en Zusters, Ambtsdragers en Leden der Gereformeerde Kerken in Nederland!

Met bijna algemeene stemmen sprak de Synode te Zwolle uit, dat een vijfde hoogleeraar aan de Theol. School *noodig* is; waarom tevens besloten werd het financieel bezwaar, dat het eenige bezwaar is, te trachten te overwinnen door op vermeerdering der offervaardigheid voor de Theol. School bij de kerk aan te dringen. Zóó sterk werd de noodzakelijkheid van een vijfden hoogleeraar gevoeld, dat later, op voorstel van Dr. J. C. de Moor, besloten werd, indien voor 1 Jan. 1913 de gelden kunnen gevonden worden voor een vijfden hoogleeraar, de kerk van Den Haag, die de roepende kerk is voor de volgende Synode, te machtigen, haar op verzoek der curatoren aam te roepen uiterlijk binnen zes maanden nadat dit verzoek tot haar is gekomen.

Kan er dringerder roepstem tot u komen, broeders en zusters?

Zult ge deze hooge vergadering vruchteloos om uwe offers laten vragen? Dat kunt ge niet en dat wilt ge niet!

U klemt óók te zeer het woord van onzen Heiland en Koning: Predikt het Evangelie allen creaturen, en: Bidt dan den Heere des oogstes dat Hij arbeiders in zijnen oogst uitstoote, waar de velden wit zijn om te oogsten.

Welnu, paart aan uwe bede uwen arbeid, in dezen uwe gaven, en laat ons allen ons verbinden, in de eerstkomende drie jaren, waarna de financieele toestand der T. S. verbetert, tot eene extra gave, opdat we het curatorium kennis kunnen geven dat voldoende gelden beschikbaar zijn voor het salaris van den vijfden hoogleeraar, en de benoeming dan spoedig kan plaats hebben.

Indien 3000 broeders en zusters voor dit bijzondere doel zich opgeven voor slechts één gulden jaarlijks, deze 3 jaar, dan zijn we gereed.